

SLOVENSKI NAROD.

Izjave vsak dan popoldne izveniši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensite ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži snamka za odgovor.

Upravištvo „Slov. Narod“ in „Narodna Tiskarna“ Kraljeva ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 374.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti v Jugoslaviji:

celoletno napre. plačan . . . . . K 300—	celoletno . . . . . K 210—
polletno . . . . . 150—	polletno . . . . . „ 120—
3 mesečno . . . . . 75—	3 mesečno . . . . . „ 105—
1 . . . . . 25—	1 . . . . . „ 35—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj postopno v prvi naročnini vseino po nakaznici. Na sami pisarni naročila brez poslatve denarja se ne moremo oziati.

Uredništvo „Slov. Narod“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon šte. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K. Poštna plačana v gotovini.

—5—

V sedanjem času.

Taktika in strategija sta v vsakem boju velikega pomena. Od njiju je zavisen uspeh in neuspeh. Ni vse eno, kako in od katere strani se lotim sovražnika.

Jugoslovenci smo pogumen narod. Tega nam ne more oporekati nikdo na svetu. Mi Slovenci že celo radi »na korajžo« kličemo. Toda to se ne obnese vselej. In o Črnogorcih so mi pravili, da jim je še nedavno veljalo za sramoto, skrivati se pred sovražnikom. Stali so po koncu, kadar so streljali, in nudili tako sovražniku najlepšo priliko, da je pogodil s svinčenko njih prsa. Hrabrost je gotovo lepa čednost, toda samo do zotove meje. Če bi se hoteli Črnogorci še kdaj tako boriti, bi jih morali prepričati, da je to nespamet.

Previdnost je mati, ali če hočete, hčerka modrosti. Če hočem udariti svojega nasprotnika, ne bom stopil najprej tja in ga uščipnil, ali pa celo samo pošegetal, češ, tu sem! Gledal bom temveč, da mu izpodnesem nogo, da telebne, predno se je zavedel.

Mi smo napram svojemu koroškemu nasprotniku storili marsikatero taktično napako. Že pred meseci plebiscitom. A tudi v zadnjem času. Pošegetali smo ga in vzdramili se je. Zavohal je nevarnost in začel se umikati. Skoro smo se že deli ob naše najboljši orožje. Na srečo pa je nemška nesramnost brezmejna. In ta nesramnost nam potiska v roko novo orožje! Celovski glavar Rainer se je zganil, kakor se izražajo poročila, in dal objaviti v koroškem uradnem listu »Razglas«, s katerim odreja retinado. Ta razglas je naš vse značilen. Ne toliko rudi tega, da se obrača linavsko na obe narodnosti, ko je vendar vsemu svetu znano, da eni teh dveh narodnosti ni treba ničesar pripravljati, ker ni doslej ničesar zakrivila, temveč z ozirom na to, kako daje ta ferman utehe »Heimatsdienst«, do katerega se v resnici obrača. Ne da bi vse to, kar se je zgodilo, zrodilo odločno in kot nekaj absolutno nedopustnega obsojal, pravi, da se je v »sedanjem času« izogniti vsakemu povodu za izreke in prepire. »V sedanjem času!« Te dve besedi sta zlata vredni! S tem je povedano vse. No, mi smo itak vedeli, da bo nemški Mišel za enkrat pač stisnil

rep. »Heimatsdienst« bo moral nekaj časa mirovati, a da mu to spričo njegove krvoželjnosti ne bo preveč hudododilo, se mu je moralo namigniti, da velja to samo za »sedanji čas«. Pač za tako dolgo, da bo koroško vprašanje končno veljavno rešeno! Potem pa se prične lahko iznova pobijanje in požiganje, potem se bodo Slovenci lahko zopet iznova oddajali in sodišča in politična oblastva jih bodo obsojila, pa naj so še tako nedolžni, potem jih boste lahko zopet iznova tožili za odškodnino in oni vam jo bodo plačevali, če tudi vam niso napravili nobene škode. To je pomen besed: »v sedanjem času!« V svoji namišljeni superioriteti si je rekel Rainer: »Koroški dep' me bo že razumel, oni tam zunaj pa so prenemumni, da bi kapirali kaj takega!«

Da bo nemška predrznost tako velika, bi vendar ne bili pričakovali, dasi poznamo Nemce. A prav je tako! Zdaj mora biti jasno tudi tistim, ki gledajo vso stvar od daleč in ki niso imeli nikdar prilike, seznaniti se podrobno z nemštvom na Koroškem, kaj da čaka koroškega Slovenca, ako ga ne reši odločilna beseda za vselej nemških kremljcev. Jasno mora biti pa tudi nam, da moramo tvegati vse, da preprečimo nemške nakane in da obvarujemo naše koroške rojake novega mučeništva.

Če je res kaj na tem, da so odločilni krogi nekako hladni napram naši stvari, jih treba postaviti pred alternativno: aut, aut! Povedati jim treba jasno in odločno: Mi smo opravljali na vse žrtve za državo; zvesto hočemo vršiti nji nasproti vse dolžnosti; zahtevamo pa, da vrši tudi država nam nasproti svoje dolžnosti! Če pa gorenja domneva nima podlage — in jaz upam, da je nima —, potem je gotovo le v interesu države, ako se z dejanji dokaže, da je vse, kar se tozavelevo govori, balka in zlobna izmišljotina. Vsekakor pa je zadnji čas, da se navadijo merodajni krogi na drug tempo, zadnji čas, da se prekine s tistim običajnim omalovaževanjem važnih stvari in čakanjem v molnih zadevah; zadnji čas je, da se naša od fatalizma prečeta počasnost upakne smotrni agilnosti.

In tudi našim tako zvanim zaveznikom bo treba enkrat za vselej

pojasniti naše stališče. Doslej smo bili Jugoslovenci le preveč podobni onemu kmetu, ki je neizmerno srečen, da sme sedeti poleg gospože ter plačevati zanjo. Mi nečemo biti nikomur več za »kanonenfutter«! Izpolnili bomo vsakemu nasproti dano besedo, zahtevamo pa tudi od vsakega, ki se veže z nami, da upošteva

naš trud, naše delo in naše žrtve, in da nas ne briskira, kakor so nas briskirali naši prijatelji že tolikrat in še nedavno zopet s tisto famozno vojno mornarico. To nam veleva naš ponos, to nam veleva naša samozavest. Ne samo za posameznika, tudi za cel narod velja: Ceni se sam, da te bodo cenili drugi! —

Politične vesti.

— Iz klerikalnega tabora v Mariboru. Iz Maribora poročajo: Kakor se izve, stoji »Murska Straža« tik pred likvidacijo. Podjetje je bilo od pričetka cvetoče, ker je bila »Murska Straža« nestrankarski list, a ko so ga dobili v roke klerikalci, so takoj ustanovili združenje »Panonia«, ki je imela edini namen, da ubije list na ljubo mariborski »Straži« in »Slovenskemu Gospodarju«. Ni pa samo to. Sedaj je ta združba menda v preiskavi radi utihotapljenja strojev iz Avstrije. — Tudi pri okoliški kmetijski podružnici so se vršile nerednosti, tako da se je morala uvesti preiskava. — Isto je z »Gospodarsko združenje za Prekmurje«, ki je radi pravde radi nekega lesa utrpela veliko škodo. — Današnja »Straža« prinaša huj napad na novega gerenta mestne hranilnice dr. Irgoliča, kateremu očita razne pregrehe in pravi, da je sklen, s katerim se je iz uravnega sveta hranilnice odstranilo klerikalce, protipostaven. — Klerikalci so hoteli od barona Twickla kupiti grad, kjer je sedaj nameščena grajska klet, za svoto 2^{1/2} milijona, a se je kupčija v zadnjem trenutku razbila.

— Sporazum med demokrati in zemljoradniki. Dne 14. t. m. je bil dosegel sporazum med zastopnikom demokratov posl. Jurajem Demetrovičem in zastopnikom zemljoradnikov poslancem Avramovičem glede III. oddelka ustave (socialna vprašanja).

— Muslimani in vlada. V parlamentarnih krogih trdijo, da bodo v slučaju popolnega sporazuma dobili muslimani ministristvo za narodno zdravje, za vere ter za šume in rde. Muslimani ne zahtevajo zase predavatelja boeoske vlade, vendar pa imajo tri kandidate. Na konferenci so bili od vlade Nikola Pašić, Prlićević, dr. Križman, Uzunović in Trifković muslimani pa so zastopali dr. Karamehmedović, dr. Spaho, dr. Hrasnica in Vilović. Muslimanski klub je razpravljal o znani izjavi dr. Drinkovića glede Radića. Oni, ki hočejo sodelovati z Narodnim klubom, uporabljajo ta argument za svoje stališče. Uvidevni elementi obojajo tudi nadalj Radićev postopanje.

— Verifikacijski odbor in Radićev mandat. Seja verifikacijskega odbeka, na kateri bi se imelo sklepati o man-

datu Stojana Protića, je bila odgođena do torka popoldne.

— Pred sporazumom z muslimani. Muslimani so sprejeli stališče demokratov glede beglukov. Muslimani so sprejeli tudi člena 6. in 7. uredbе o agrarni reformi. S tem je dezavuirana Protićeva akcija. Muslimani so izjavili, da se njihove zahteve in sporazumi tičejo samo Bosne in Hercegovine. Demokrati sodijo, da bi po sklepu sporazuma z muslimani imelo priti do največja posojila za izplačilo invalidom in za odškodnino državljanom, oškodovanim v vojni. Posojilo bi se odplačevalo z vsotami, ki bi se dobile iz zavezniškega reparacijskega fonda.

— Izjava »Hrvatske zajednice«. Izvrševalni odbor Hrvatske zajednice je izdal nastopni komunikacije: 1.) Izvrševalni odbor Hrvatske zajednice izjavlja po poročilu dr. Gjura Surmina in na njegov predlog, da sploh ne more biti podlaga razgovoru čl. 62. ustave na podlagi redakcije posl. Juraja Demetrovića, po kateri bi se imela država urediti samo po županijah in se pokrajine ukinejo. 2.) Na novinske vesti povodom izjave poslance dr. Mate Drinkovića, da je Hrvatska republikanska seljačka stranka odstopila od svojega republikanskega programa in da je Narodni klub začel skupno s Hrvatsko republikansko seljačko stranko na tej podlagi akcije, se ugotavlja, da je dr. Drinković v ožjem ustavnem odseku izjavil, da ga za Radić pooblastil izjaviti pred vsakomur, da je pripravljen sprejeti politični del ustavnega načrta Narodnega kluba in delati skupno z njim, ako se sprejme socialnogospodarski del programa seljačke stranke. Nadalje se ugotavlja, da so se pogajanja med HRSS in Narodnim klubom gibala samo okoli vprašanju notranje ureditve države na podlagi ustavnega načrta Narodnega kluba in okoli socialnogospodarskih zahtev HRSS ter da ni bilo niti govora, da HRSS opusti svoje stališče glede vprašanja državne oblike, ter nista Radić ali HRSS izjavila tega niti Narodnemu klubu, niti kakemu njegovemu članu.

— Muslimani in Radić. Beograd, 14. marca. Včeraj se je v tukiških političnih krogih živahno razpravljalo o izjavi, ki jo je podal na medstran-

carski konferenci dr. Drinković o Radiću. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da se je del muslimanov potegoval za to, da se pozove Radića in njegove pristaje v Beograd, da pomagajo ojačiti opozicijski blok. Te mahinacije so očividno izvirale iz krogov poslancev Narodnega kluba, ki si hoče na vsak način ojačiti svoje stališče. Kakor je pričakovati, so tudi tokrat zmagali med muslimani treznejši elementi, ki obojajo namero, da bi se pozvalo Radića v Beograd.

— Smrt razkralja Nikite in njegovi pristaši. Beograd, 14. marca. Iz Cetinja poročajo: Vest o smrti razkralja Nikite je padla med njegove pristaje v Črni zori kakor bomba. Imela je tudi velik učinek. Njegovi pristaji se pripravljajo, da zapuste Cetinje. Ti nezadovoljneži so doslej vedno tako spretno lansirali v svet razne neresne vesti o vstajah in nemirih v Črni zori in so bili tudi doslej vedno v zvezi z onimi arnavtskimi vstaji, ki so ob naši meji orozabirali in izvedli vpad na naše ozemlje.

— Novi francoski poslanik pri regentu. Novi francoski poslanik g. Klément Simon je bil v nedeljo v svečanem avdienci sprejet pri prestolonasledniku Aleksandru radi izročitve akreditivnih pisem. Pri tej priliki je izjavil g. Simon, da se ganjen spominja hrabrosti, ki so jo pokazale srbske čete na vseh bojiščih, kjer so se pojavile od l. 1912 do 1918. Obenem je izrazil žalost za neomajno zvestobo srbskega naroda in trdnost, ki so jo napram zvezi pokazali vsi sloji v najtežjih dnevih vojne.

— Tajna pogodba glede Bolgarije. Londonski dopisnik »Manchester Guardian« poroča, da je antanta 10. avgusta 1920 podpisala tajno pogodbo kot dostavek k severski mirovni pogodbi. Ta tajna pogodba se tiče vprašanja gospodarskega izhoda Bolgarije na Sredozemsko morje. Kakor znano, so se v mirovni pogodbi, sklenene v novembru 1919 v Neuillyu, obvezale glavno alirane in asociirane države, da bodo preskrbele Bolgariji gospodarski izhod na Sredozemsko morje. Tozadevna tajna pogodba se zato še ni priobčila, ker je angleški parlament še ni ratificiral. Dopisnik imenovanega lista pa je videl prepis te tajne pogodbe, ki določa, da se sme Bolgarija vsak čas obrniti na svet zveze narodov, ki določi potem mednarodno komisijo iz zastopnikov Anglije, Francije, Italije, Grške in Bolgarije. Ta komisija naj potem uveljavi Bolgariji v mirovni pogodbi zagotovljeno treovsko pot preko Dedeagača. V slučaju spora odločuje navadna večina glasov mednarodne komisije. Proti temu sklepu pa je dovoljen priziv na Zvezo narodov.

— Zahteve južnotirolskih Nemcev. V Bocnu se je vršil shod južnotirolskih

Dr. R. Kušej:

V Bački in Sremu.

I. Subotica.

Malokomu v Sloveniji bo znano, da šteje Subotica med največja mesta naše države in da ne zaostaja s svojimi 130.000 prebivalci dosti za Beogradom. Za nas je zanimivo tem bolj, ker je glavno mesto Bačke, ki zalaga naše kraje po večini z moko in mastjo.

Mesto se je zvalo nekdanj Theriosopol, Mažari so ga prekrstili v Szabadka, srbsko pa se je nazivalo vedno Subotica.

Od pomladi 1920 obstoji tam juridična fakulteta, sedaj še kot nekak oddelček juridične fakultete beogradske univerze. Sredi januarja t. l. je zaključil novi zavod drugi svoj semester ter je porabil praznik sv. Save, to je, dan 27. januarja, obenem za proslavo svojega enoletnega obstoja. Te proslave sem se udeležil kot delegat ljubljanske univerze tudi jaz. Tako sem dobil priliko, da nekoliko spoznam kulturno življenje v krajih, ki so bili ponore popolnoma pod mažarskim režimom.

Potovanje in sedanjih časih ne šteje med nikake udobnosti. Vozovi brzovlaka Ljubljana — Beograd so po večini brez luči in čisto nezakur-

jeni. Povsod slišiš zabavljati premražene potnike zaradi teh nedostatkov in horendnih voznih cen in. žal, niti najboljš patriot ne nalže za nje opravičbe. Najbolje je tujcem razumljiv š argument, da smatrajo v Beogradu, kjer določajo vozne cene, dinar pač za krono; a seveda bi bila dolžnost železniške uprave, da skrbi vsaj za ono udobnost, kakršno najdejo celo v bankerotni Avstriji.

Po skoraj dvanajsturni vožnji dospemo v Vinkovce, važno železniško križišče. Zaman iščeš voznega reda, da bi se iz njega poučil o zvezah, zaman vprašuješ sprevodnike in revizorje v vlakih, ali se je bolje voziti preko Indije in Novega Sada ali preko Osjeka ali Dalia, da prei dospješ v Subotico. Vsa ti odgovori, da ne ve ničesar in da treba vprašati tam in tam. Ali pa dobiš povsem nasprotujoče si odgovore.

Karta me je poučila, da je najkrajša pot Vinkovci — Dalje — Subotica; v Ljubljani se mi je reklo, da ima vlak zjutraj v Vinkovcih takoj zvezo, a v Vinkovcih sem doznal, da treba čakati celih 10 ur, to je, do petih popoldne. Po prečuti noči ni ti nikaka prijetnost. A oglejmo si vsaj do dobreka to hrvatsko mesto.

Prvo, kar opaziš v Vinkovcih na ulicah, je nebroj nemških židovskih imen, tudi še mnogo nemških napli-

sov. Gotovo tri četrtine vseh rokodelcev je židovov, in židovskih trgovin seveda tudi ne manjka. V bližini morajo biti večje nemške naselbine, kajti tudi seljake slišiš govoriti v blaženi nemščini. Na pošti se je mnogo švabčarilo, ni pa bilo dobiti nikake dopisnice.

Če vprašaš koga za najboljšo gostilno, se ti imenuje hotel Lehmer. Restavracija je prostorna, tudi za naše poime snažna in napravi povsem moderen vtis. Najernik je seveda zopet žid, ki se z večino gostov razgovarja švabski. Cene se nagibajo zelo beogradskim. Navadno kosilo brez »testa«, četrta vina, črna kava okroglo 50 K. Sit nisi, a vendar prav rad zapustiš lokal, kjer je občutek domačnosti nemogoč.

Gorko sije popoldansko sonce z neba in sveža sapa daje korakom sama po-sebi smer. Mesto ne nudi kot tako prav ničesar, kar bi bilo vredno omeniti. Ima široke, daleč razprostrte ulice s ponajveč prtiličnimi hišicami, ki služijo vsaka menda le eni rodbini. Le okrog glavnega trga je nekaj večjih in višjih stavb. Po vseh ulicah pa so napravljeni ob bišah široki trotoarji.

Ravno ko se hočem obrniti zopet proti kolodvoru, zapazim ulični napis: Cesta cara Villma. Strmé sem obstal in se začudil mo-

gočni ekspanzivnosti nemškega duha, pred katerim so napravili celo mestni očetje v Vinkovcih svojo reverenco, čudil na sem se še bolj velikodušnosti naše državne oblasti, da še ni izbrisala spomina na moža, ki je povzročitelj najhujših grozodetev, ki jih je imel prestati v svetovni vojni naš junaški srbski narod! Ali pa morda čuva varuh državne avtoritete v Vinkovcih ta ulični napis iz hvalečnosti za to, da je nam »car Villma« prinesel osvobodjenje in ujedinjenje? Rad sem zapustil kraj, zgrajen na čisto slovanskih tleh, kjer sem pa imel vtisk, da ni občutiti v njem niti najlahnejšega diha gorke in široke slovanske duše.

Vlak v Subotico je bil razsvetljen in dobro zakurjen. Čim dalje več je prihajalo potnikov, ki so govorili samo mažarski. Sprevodnik sam priznava, da srbsko le za silo lovit rad se na zgovorja mažarski ali švabski. Ob krasni mesečini vidiš sama prostora krasna polja in precej goste ljudske naselbine. Čeprav te obdaja krog in krog sama ravnina, vendar pokrajina ni dolgočasna. Volska in povojni čas sta oblagodarila prebivalstvo s silnim bogastvom. Ako manjši posestnik pridela na tej blagoslovljeni zemlji na 500 stotov osebnice preko domače potrebe in dobi kakor sedaj za vsak stot 1000 K, si

lahko predstavljamo blagostanje prebivalstva v Bački. Koliko znaša letni kupiček veleposestnikov in koliko daje dohodov poleg žita še bogato razvita živinoreja, si lahko vsakdo približno izračuni sam. Večji posestniki so si zato ne navadi sezidati ali drugače pridobiti vsak svojo hišo v Subotici, da prežive s svojimi rodbinami zimo v mestu; spomladi, ko prične poljsko delo, pa se zopet vračajo na svoja posestva. Zato se Subotico mnogokrat naziva »s e o s k o e« mesto.

Zivljenje v nlem je dokaj živahno, ulice so široke, ravne in snažne. Dosti je opaziti lepih ženskih obrazov, židovskega, srbskega, mažarskega in ruskega tipa. Več stotin ruskih beguncev iz najboljših stanov je v mestu nastanjenih. Okrog monumentalne mestne hiše, zidane v mažarskem slogu, krite s fino opeko v mažarskih barvah je opaziti goste gruč seljakov v dolžih, do členkov segajočih ovčjih kožuhih brez rokavov, rezanih po načinu naših pelerin. Gotovo imajo ali so imeli opraviti pri različnih uradih, nastanjenih v mestni palači. Krog in krog veličastne stavbe, ki je dičil visok stolp, vodilo svetle, lepe asfaltirane ulice, ki služijo deloma za tržišče.

(Dalje prihodnje.)

Nemcev, pripadlih Italiji. 192 občin je bilo zastopanih. Protestirale so proti nastopanju fašistov, povdarjajoč, kako da tuji elementi kršijo red in mir na tak način, kakor ga še niso doživeli. Zato pozivljajo vlado v ostri resoluciji, naj skrbi za vzdrževanje miru in reda ter za vršenje zakona z vsemi sredstvi. Glede volitev zahtevajo Nemci za vse Italiji priključeno nemško ozemlje eno samo volilno okrožje. Protestirali so končno proti dr. Conclievemu upravljanju dežele. »Tiroler« sklepa, da italijanska vlada na nikak način ne bo

mogla prezreti nemških zahtev. Nemci pod Italijo se morejo krepko oglašati za svoje pravice in vse kaže, da jih tudi dosežejo, kar bo le prav in v redu. Jugoslovenci pa morajo močati in ne smejo sklicati nobenega zborovanja. Tako ima Italija sedaj državljane treh vrst in sicer: prvi državljani so Italijani, druge vrste državljani so Nemci, katerih glas se poslušajo, tretje vrste državljani, bolne samo priključenci, so pa Jugoslovenci. Ti nimajo nobene besede. »Siamo in Italia, paese di liberta!«

Telefonska in brzojavna poročila.

GIOLITTIEVO MINISTRSTVO PRED PADCEM?
—d Beograd, 14. marca. Presburo poroča iz Rima: Po informacijah iz gotovega vira, se opaža v parlamentarnih krogih močna struja proti delovanju grofa Sforze na londonski konferenci. Voda tega gibanja je Nitti. Opozicija se čuti dosti močno, da vrže vlado, ki je pri zadnjem glasovanju imela samo večino 204 napram 150. Opozicija govori že o sestavi nove vlade in razpustu parlamenta ter novih volitvah, ki bi bile 5. junija.

RADIÓ MENJA TAKTIKO.
—d Beograd, 13. marca. Današnja »Samoprava« piše pod naslovom: »Radió menja taktiko«: Iz krogov, ki su Radióu blizu, se doznava, da Radióeva akcija peša. Kakor se vidi iz gotovih dejstev, Radió ne more preprečiti izvršitve državne edinstva in sam naglo menja taktiko. Rad bi omožil sebi prihod v Beograd, pristop v konstitucio. Ali bo Radió v svoji spokorniški vlogi dobil opoščenje srbske vojske in Beograda, katera je tako žalil, ali mu bo v takih razmerah, katerih je sam kriv, lahko priti v Beograd, ni lahko vprašanje.

DUNAJSKA REPARACIJSKA KOMISIJA.

—d Dunaj, 14. marca. Z ozirom na vprašanje razpustitve dunajske sekcije reparacijske komisije, se je izrazil pooblaščen član te sekcije nam zastopniku čehoslovaškega tiskovnega urada na Dunaju takole: Dunajska sekcija reparacijske komisije doslej ni bila razpuščena. To pa nikakor ne izključuje kakršnihkoli izprememb, ki bi mogle presenečati, zlasti ako pomislimo, da krije stroške sekcije Avstrija in da je avstrijski kancelar v Londonu razpravljaj o sanaciji in olajšavi. Dela v sekcijah so predvidena na tri leta, toda gotovo množino vprašanj si je pariška reparacijska komisija pridržala zase. Ni izključeno, da predejo ostale zadeve, ki se tičejo obnovitev, v kompetenco posebnih odsekov, ki bi se ustanovili morebiti pri posameznih poslaništvih, tako, da bi posle dunajske sekcije upravljale komisije tozadevnih referentov ali posebnih nadzorstvenih odsekov, ki bi se ustanovili, ako bi ententa ali nasledstvene države dovolile Avstriji kredite. Dejstvo pa je, da se zvrsta osebje v dunajski reparacijski komisiji, kakor tudi njegove plače, ker se ustanovi taka komisija tudi v Budimpešti. V tem oziru se bo stavilo madžarski vladi vprašanje.

AVSTRIJSKO VPRAŠANJE.

—d Pariz, 14. marca. »Les Nouvelles« poročajo k londonskim pogajanjem v avstrijskem vprašanju: Ves potek konference kaže, da zavezniki še nimajo trdne politične smernice v tem vprašanju. Obstaja pa najva potreba najti rešitev, kajti avstrijski problem, ki so ga zadnji dve leti vedno odlašali, ne more biti več zavlačan. Ognjišče nemirov, ki ogroža mir Srednje in Vzhodne Evrope, mora izginiti s sveta. Upati je, da dovede konferenca do praktične rešitve tega vprašanja. »Humanite« priobčuje daljši članek o stiski Avstrije, ki izvira iz razpada velike državne entote.

ČEHOSLOVAŠKA MADŽARSKA POGAJANJA.

—d Budimpešta, 14. marca. Ministriški predsednik Teleky in ministri zunanjih poslov dr. Gratz sta odpotovala v Bruck ob Litvi, kjer bosta s čehoslovaškim ministrom dr. Benešem in trgovinskim ministrom dr. Hotovcem obravnavala vprašanja, ki se tičejo mirovne pogodbe.

PROMETNE OMEJITVE NA MADŽARSKEM.

—d Budimpešta, 14. marca. Po sporočilu ravnateljstva madžarskih državnih železnic, ne bodo vsled pomanjkanja premoza začasno vozili dalekoprožni vlaki dne 21., 22. in 23. marca. Razen tega bodo dne 27. in 28. marca vozili samo nedeljski vlaki. Tudi promet lokalnih vlakov se bistveno omeji.

HARDINGOVO STALIŠČE.

—d Pariz, 14. marca. Po poročilu iz Washingtona, bo politika Hardingove vlade v vprašanjih, ki se tičejo vojne, zasledovala nastopne smernice: 1. Skupna zmaga je za vse udeležence ustvarila pravice in inte-

rese. 2. Zedinjene države žele, da se jim ne kršijo pravice in interesi, ki so jih v vojni pridobil. 3. Nobena država ni imela in nima pravice odreči se tem pravicam. 4. Ako se katera država tem pravicam odpove, se more zgoditi to le s posebnim dogovorom ali formalnim sporazumom. Na tej podlagi bo zgrajena politika vlade Zedinjenih držav, vendar pa bi se mogel doseči v nekaterih vprašanjih kompromis. Harding in Lodge bodo delali skupno na izvedbi tega programa.

OKUPACIJA HOMBORNA.

—d Berlin, 14. marca. Listi javljajo iz Duisburga, da je prišel popolno na magistrat v Hombornu častnik in izjavil, da je smatrali Homborn kot zaseden. Nato je bilo proglašeno obsedno stanje. Čete še niso prišle v mesto.

REVOLUCIJA NA IRSKEM.

—d Berlin, 13. marca. Jutri dopoldne bo obešenih sedem sinfainovcov. Dva od njih sta obdolžena, da sta umorila nekaj častnikov v Dublinu, štirje pa, da so nosili strelno orožje.

—d Dublin, 14. marca. Vlak, ki je prevažal policijsko moštvo, je padel pri Tralee v zasedo. Policijski major je bil ubit. Vlakovodja in kurjač sta bila ranjena.

DATOV MORILEC.

—d Madrid, 1. marca. Anarhist Ataneo Petro Mateo je bil aretiran. Priznal je, da je umoril ministrskega predsednika Data in je imenoval tudi svoje sokrivce.

PROTIBOLŠEVIŠKA VSTAJA NA RUSKEM.

—d Varšava, 14. marca. V Odesi so bile manifestacije proti sovjetskemu gospodarstvu z orožjem udešene, pri čemer je bilo mnogo oseb ranjenih.

—d Varšava, 14. marca. Iz Helsingforsa poročajo, da se je položaj v Kronstadtu zboljšal. Uporniki uporabljajo brezlično postajo in izdajajo svoj list. Program protirevolucionarcev je boj proti diktaturi, naj si bo z desne ali leve.

—d Stockholm, 13. marca. »Nya Dagligt Allehanda« priobčuje brzojavko iz krogov dobro poučenih ruskih izseljencev v Stockholmu, da je konjeniški zbor generala Budenija, ki šteje do 12.000 mož, dobil od boljševikov povelje, naj koraka iz Južne Rusije proti Moskvi, da bi se eventualno mogel uporabiti pri Kronstadtu. Zbor pa je pri mestu Orel prešel k revolucionarnemu. Mesto Orel je v rokah ustašev.

—d Moskva, 13. marca. Poročilo iz Kronstadta 11. marca javlja: Rdeča letala javljajo, da so ceste v Kronstadtu popolnoma prazne in da vojna ladja »Petropavlovsk« zasedra leži v pristanišču, vojna ladja »Sebastopol« pa radi pomanjkanja premoza ni zakurjena. Opazili so poizkuse, da bi se trdnjavi s finskega obrežja prineslo provianta. Vodja revolucionarjev, ki smo ga ujeli, Verišin pravi, da je vrhovni vodja protirevolucionarnega pokreta neki Burgew. Delavstvo v Petrogradu je sklenilo, da bo z vsemi možnimi sredstvi pomagalo vladi, da bo mogla zatreti ustašo.

—d Moskva, 13. marca. O položaju v Kronstadtu ni nikakih podrobnih poročil. Včeraj ni bilo slišati iz Kronstadta streljanja. Rdeči letalci so metali na mesto proklamacije. Uporniki so jih brez uspeha obstreljevali.

—d Moskva, 13. marca. Sovjetska vlada je odposlala v Tiflis dva zastopnika, da bi posredovala med georgijsko vlado in uporniki.

KRONSTADT — NEODVISNA REPUBLIKA?

—d Berlin, 13. marca. »East Europe« poroča iz Rize, da se je mesto Kronstadt proklamiralo za neodvisno republiko.

POTRES NA KITAJSKEM.

—d London, 14. marca. Iz Severno-vzhodne Kitajske javljajo o silnem potresu. Število mrtvih cenilo na 10.000.

Iz naše kraljevine.

— Nasedlovanje kozakov v Južni Srbiji. Beograd, 14. marca. Komisija, ki se je bavila s projektom naseljevanja kozakov v Južni Srbiji, je ustavila svoje delovanje, ker je prišla do prepričanja, da nam sedanjí finančni in politični odnosaji ne pripuščajo, da bi se to naseljevanje izvršilo. Istotako so se v ministruvstvu za agrarno reformo ustavila vsa tuzadevna dela za razdelitev zemlje med kozake.

— Kongres dobrovoljcev v Zagrebu. Zagreb, 14. marca. Včeraj se je vršil v Zagrebu kongres delegatov saveza dobrovoljcev, katerega se je udeležilo okrog 120 članov delegatov iz vseh krajev naše domovine. Na kongresu je bil navzoč banov namestnik, zastopnika agrarne direkcije ter dva narodna poslanca in sicer Lazar Gurić (demokrat) in Mihajlo Vidaković (zemljoradnik), oboje člana saveza. Kongresu je predsedoval Stanole Mihaldžić in se je po tainiškem in blagajniškem poročilu podelil staremu odboru absolutorij. Pri sledečih volitvah je bil izvoljen nanovo za predsednika saveza Mihaldžić. S kongresa se je poslala prestolonasledniku regentu pozdravna brzojavka. Narodni poslanik Vidaković je priporočal dobrovoljcem kooperacijo z vlado glede agrarne reforme. Delegat agrarne direkcije dr. Hribar je podal kratko poročilo o ustroju agrarnih zalednic. Slepi kapetan Lujo Lovrić je imel kratko predavanje o kulturnem delovanju invalidov. Na koncu zborovanja so bile sprejete razne resolucije, ki so se odposlale ministruvstvu za agrarno reformo in ministruvstvu za šume in in rude, nekater se je kongres zaključil. Zvečer se je v poslavo kongresa in počastjenje posetniko vršila v gledališču slavnostna predstava.

— Ravnik in novinarji. V Sarajevu je izjavilo 14 zdravnikov, da bodo brezplačno zdravili čeholce novinarje.

— Belgijski konzulat v Subotici. Belgijski zunanji minister je imenoval ravnatelja Električnega društva z. Jeana Bastlicca za konzula belgijske kraljevine s sedežem v Subotici.

Neodrešena domovina.

— Z Goriškega. Komisar za samoupravne posle goriške dežele je razposlal vsem občinam okrožnico, s katero jih vabi na uradno proslavitev priključitve Juljske Benečije k Italiji na dan 29. marca v Ogledju. V okrožnici govori o skupnih gospodarskih odnosajih, o skupnem bratovskem slavju v Ogledju, »kjer bomo skupno prosili nebeskega blagoslova na dovršeni dogodek.« Komisar dr. Pettarin piše lepo in ljubeznivo vabi Slovence v Ogledje. Dve leti je imela italijanska oblast čas, da si pridobi prebivalstvo na zasedenem ozemlju. Kakor je delala, tak bo odgovor. — Ajdovščina menda res dobi gimnazijo. Tako hočejo udariti Idrjo in Ajdovščino pa razpršiti profesorje, uničiti stare zavode in otvoriti nove, barvane na zunaj nekoliko slovensko, na znotraj pa italijansko ob italijanskih učnih močeh, ki še prav slovensko ne znajo. Srednji zavodi, ako jih bo kaj, imajo služiti raznarodovanju. Jugoslovenci v Juljski Benečiji že bijejo velik boj za svoje šolstvo. Potrebujemo pa v tem oziru tudi krepke zunanje podpore.

— Sokola v Idrji. Koncem februarja se je vršil 24. redni občni zbor »Sokola« v Idrji. Udeležba je bila velika. Društvo šteje 257 članov. Prejemkov je bilo 11.523,85 lir in izdatkov 11.372,40. Tehnično delo je vodil načelnik brat Pivk. Telovadba se je gojila obilno in ugodno. Društvo je priredilo 3 javne nastope in 3 pešizlete. Vsi so usneli dobro. Članska knjižnica šteje 542 knjig. Ustanovljena je tudi mladinska knjižnica, ki šteje 261 knjig. Z naraščaj je bilo troje predavanj. »Naraščaj« dan, prva taka prireditev Idrjskega Sokola, se je obnesel izborni. Naraščaja je bilo koncem leta: 111 dečkov in 43 deklic. Izobraževalni odsek je priredil 22 predavanj. Za starostjo je izvoljen dr. Karel Pirlevec.

— Iz Istre. V Malem Lošinju so fašisti pred očmi oblasti zasedli občinsko pisarno, kjer so bili razgrnjeni volilni imeniki, in niso nobenega pregleda imenikov in nobenega prepisa. Tako so postopali gotovo tudi že marsikje drugod med Jugoslovenci. Potem si lahko mislimo, koliko jugoslovenskih volincev bo oropani volilne pravice in kak bo izid volitev. — Na Voloskem in v Opatici so hodili pred aneksijsko proslavo fašisti od hiše do hiše in zahtevali, da morajo vsi izobesiti italijanske zastave in razsvetliti okna, kdor bi tega ne storil, mu zažgo hišo. Uspeh je bil ta, da so domačini tvorili svoje hiše pa odšli v okolico. Aneksijsko proslavilo vojaške oblasti in plačani razkrajaji. Drug dan so fašisti udili v šole, razgnali otroke in vzeli kiju-

če, vse to iz maščevanja, ker niso prisostvovali slavnosti. »Oro gnezdo vrh Timora vije jer slodobe u ravnici nije.« — V Medulinu je bila tudi aneksijska slavnost. Tam so italijanaši zahtevali od vsakega, ki ima kako obrtno dovoljenje, da mora izobesiti zastavo, drugače mu bo dovoljenje vzeto. Ljudstvo se proslave ni udeležilo. — V Ližnjanu pri Pulji je visela na dan aneksijske proslave na cerkvi italijanska zastava. Ponoči je pa izginila in čez čas so našli komadiče raztrgane zastave. Prišli so fašisti, ki so zahtevali, da morajo Ližnjani takoj izobesiti drugo italijansko zastavo, sicer bodo zažgali vso vas. Ližnjani se pa fašistovskiemu ukazo niso pokorili. — Iz Buzeta se poroča, da je na prodaj tamkajšnji »Narodni dom«. Naj si rodoljubi dobro premislijo, preden izvrše prodajo. Ako pa zbog sedanjih razmer že menda mora priti do prodaje, naj pride zgradba vsaj v domače roke! — Po Istri se vozijo sedaj tatovi v avtomobilih pa skušajo napasti ali dejansko napadejo pomoči vasi in posamezna oddaljenjša posestva. Med kmeti, ki so bolj na samem, vla-

da velik strah. Še toliko bolj, ker se italijanska oblast ne zgame, da bi kaj resnega storila proti tatovom. Italijanski oblasti je mar samo strahovanje Jugoslovenov, in vsaka škoda, ki jih zadene, jej je še prav všeč. Nekdo zahteva v »Piccolu« celo, da naj pošlje oblast veliko vojaštva v notranjo Istro, da bo »nadzorovalo« hrvatsko prebivalstvo, ki še vedno sanja o Jugoslaviji.

— Kako je na Reki? »Jug« priobčuje nastopno pismo z Reke: »Tu so obupne razmere. Prebivalstvo je izmučeno in lačno ter živi v obupu. Ako ne pride mestu ob dvanaesti uri pomoč, potem ga čakajo strašni časi. Vsi naši sovražniki so se odrekli »bellissimi Italiji« in vzdignujejo po Jugoslaviji. To bi bilo treba sedaj izkoristiti. Na to naj bi mislili tudi naši separatisti, ki dajejo fašistom in D'Annunziju zopet nove nade. Tujakšnje naše ljudstvo noče nič slišati o kakem SHS ter se čudi, da se v ustavnem odboru ni sprejel naziv Jugoslavija. Draginja je nepopisna. Kg mesa stane 180—200 kron. Trgovci so izropani in hočejo z visokimi cenami nadomestiti škodo. Fašisti so vsak dan močnejši in pravilo, da bodo razstrelili luko Baroš, ako je ne dobi Reka.«

Narodno gospodarstvo.

— n Pomanjkanje lesa se občuteva, kakor ve poročati Jugosl. Drvoizžac. v Italiji, osobito v Južni Italiji v obližju Bari, kjer je nastanjena stara lesna obrtnost. V teh predelih izdelujejo okusne, umetniško razumevanje kazoče izdelke. Potreben les morajo seveda uvažati. Poleg lesa iz Jugoslavije prihaja iz poštev les iz Avstrije in Čehoslovaške. Italijanski trgovci so glasom tega poročila sedaj v dogovorih zaradi lesa iz Slovaške. Pri nas je lesa v obilici v zalogi. Italijanski trg je za našo robo prikladen in važen. Izvoz našega lesa ovira pomanjkanje vagonov. Carina je sedaj uravnana. Razpoložno število vagonov pa zaostaja daleč za našo potrebo. Vsa uravnavešana prizadevanja interesentov v tem pogledu doslej niso rodila pravega uspeha. Če se pride v okoli te prometni mizeriji, bodo mogoče velike množine blaga, ki že dolgo leže in večje velike svote, spraviti v denar. Lesni eksport je pa naš najvažnejši eksportni aktivum. Iz Nemčije in Češke prihajata poročila, da je v lesni stroki zelo slaba in medla kupnja.

— Protí lesni banki, ki se je nedavno ustanovila na Dunaju, so začeli lesni trgovci, organizirani v državni zvezi, odločno akcijo. Zahtevalo, da se država ne udeležuje po svojem kapitalu in po svojih zastopnikih pri novem bančnem zavodu. Razlogi proti udeležbi države pravijo so isti kakor so veljali lanske leto, ko je šlo za preureditve zavoda za blagovni promet (Warenverkehrsbüro) v akcijsko družbo ob državni udeležbi.

— n Izvozna statistika naše države za preteklo leto izkazuje eksport v

vrednosti 1.320.606.505 dinarjev, docim je l. 1919 znašal 686.845.000 dinarjev. Napredek je velik. Sodimo pa, da bo faktična vrednost ne glede na tihotapljenje močno večja. Uvozne številke še niso znane za l. 1920. Leta 1919 je znašal naš import 2.982.067.276 dinarjev. Čuje se sočnja, da lanske uvoz ne bo dosegel po količini predlanskega. Vrednost pa bo komaj manjša, ker so šle cene kvišku. V našem izvozu tvorijo največji kontingent: žita in moka, živina in meso, slive, les, konoplja.

— n Pogajanja z Avstrijo so znova pričela v Beogradu 10. marca. Tudi to pot se ni dosegel sporazuma. Pogajanja so za enkrat odkinena. Avstrijsanci si poskrbe novih navodil. Konferenca v Londonu, kamor so bili pozvani Avstrijsanci, morda poda tudi nove vidike. Pogajanja se sudejo okoli vprašanj prometne zadeve, tirjative naših državljanov proti bivšemu erariju, ki predstavljajo velike svote tudi pri nas; plačilo predvojnih dolgov, ki jih imajo obojestranski državljani. Glede teh plačil je različnost mnenj in prvi vrsti odločila za zopetno odložitve pogajanj. Naši zahtevajo izpolnitev §§ 271, odnosno 248 senžermenske pogodbe. Avstrijsanci so pa za to, da se plačilo opravi v valuti dolžnika. Taka formula je za nas nesprejemljiva. Nadaljne točke je zahteva naše države, da Avstrijsanci dvignejo zaporo naših depotov in pologov, ki se na našo škodo vzdržuje že dolgo dobo. V zvezi s tem je odprava sekvestrov v Jugoslaviji za premoženje Avstrijancev. Pogajanja so se udeležili: dr. Arangeljovič, dr. Kostrenič, dr. Žerjav, ravnatelj Praprotnik, dr. Ignacij Rutar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. marca 1921.

— Zalna manifestacija. Velika zalna manifestacija vsled aneksije našega ozemlja na Italijanih se bo vršila v Ljubljani v nedeljo dne 20. marca. Natančnejši spored se še priobči. Vsa javnost in vse organizacije se že sedaj pozivljajo, naj se na ta dan vzdrže vseh zabav in veselic, da tako pokažemo svoje žalovanje. — Pozivljamo vsa društva, naj se po svojih delegatih udeleže seje odbora za pripravljajne nedeljske zalne manifestacije. Seja se bo vršila v sredo dne 16. t. m. ob 20. v dvorani univerze v deželnem dvorcu. Tajništvo Jadranskega zbora.

— Zabeležbe vredno. Na nedeljskem klerikalnem shodu je izjavil, kakor poroča »Novi čas«, poslanec dr. Gosar dobesedno tole: »Naša stranka zahteva, naj se prepusti staršem svobodna volja, ali hočejo svoje otroke versko-nravno vzgajati ali ne. Odločitev, v kakšno šolo naj hodí otrok, se naj prepusti staršem.« To je izjava, ki jo je vredno zabeležiti. Zanimivo je, da je ta izjava v nasprotju z resolucijo, ki je bila predlagana in sprejeta na istem shodu in ki se glasi med drugim: »Za vse ljudske in druge šole, ki jih obiskujejo katoliški otroci, zahtevamo versko-nravno vzgojo na temelju katoliške cerkve. Veronauk mora biti na vseh šolah obligaten.« Poslanec Gosar je torej na istem shodu zahteval, naj se da roditeljem na svobodo, če hočejo svoje otroke versko-nravno vzgajati ali ne, shod pa se je po njegovem govoru izrekel za prikljčno versko-nravno vzgojo in za obligaten veronauk na vseh šolah. To je vsekakor uganka. Zdi se, da vlada o med klerikalno stranko o sverskonravni vzgoji še zelo nelasni pojmi in da med klerikalnimi politiki ni soglasja.

— Imenovanje v zdravstveni službi. Minister narodnega zdravja je imenoval gospo dr. Valerijo Strnad za okrožno zdravnico v Železnikih, gospo dr. Viktorja Gregoriča, doslej okrožnega zdravnika v Ilirski Bistrici za okrožnega zdravnika v Polčanah in gospo. Karla Pečnik za provizornega zdravnika v St. Jurju ob Fuš. Žel.

— Častni člani »Hrv. prirodoslovnega društva«. Na glavni skupščini

»Hrv. prirodoslovenega društva« v Zagrebu dne 13. so bili izvoljeni za častne člane dr. Ivan Cvijić, dr. Oton Kučera in vpoškojeni profesor Ferdo Seidl v Novem mestu.

— 21letnica izleta Glasbene Matice na Dunaj. Letos 21. marca bo 25 let, odkar je ljubljanska Glasbena Matica izletela na Dunaj. Dne 23. marca je bil prvi koncert in dne 25. marca drugi. Oba sta žela pri občinstvu in v časopislu slajjne kritike. Na drugem koncertu je diriziral »Mrtvaškega ženina« skladatelj Dvorak. Krasota naših narodnih pesmi, izvrstni glasovni material in izborna pevstva šola so zmajali popolnoma. Hubad je žel največji triumf. Koncertov so se udeležili najvišji, dvorni in vladni krogi ter je bila ogromna dvorana oba večera nabitopolna dunajskega slovenskega in nemškega muzikalnega občinstva. Dne 26. marca se je zvečer vrnil zbor, ki ga je pozdravil na kolodvoru mestni župan g. P. Grasselli z občinstvom. Glasbena Matica je dosegla pred 25. leti na Dunaju najsilajnejšo slovensko umetniško zmago. A Dunaj je hitro vse pozabil. Med vojno so pisarili dunajski listi le o ušvih in steničastih jugoslovenskih barbarih.

— Odobravanje. »Narodno Jedinstvo« piše o pomanjkanju našega narodnega ponosa, ki se kaže najbolj v švabčarenju in nepotrební italijanski govoricí ter predlaga, naj bi Jugoslovenska Matica prevzela strogo nadzorovanje nad našimi ljudmi, ki švabčarijo ali italijančarijo v Zagrebu, Ljubljani in drugod. Te ljudi bi bilo reba izključiti iz narodnih društev in bi se jih ne smelo voliti v občinske zastope in druge korporacije, katerih funkcije naj bodo narodno odlikovanje in znanje. — Konstatirati moramo, da gotovi naši primorski elementi silno radi Italijančajo. Povsod rabijo Italijanske besede in napravljajo zelo neugoden vtis. Tako zahaja n. pr. v veliko ljubljansko kavarno, v kateri so zbirajo najraje naši Primorci, večja družba moških in žensk ki glasno italijančari, čeprav znajo vsi slovenski ali hrvatski. Nasprotno pa moremo konstat-

rati, da so se pristni Italijani, ki so postali jugoslovenski državljani, pridružili slovenscine in govornjo v javnosti samo slovenski. Zato je tem bolj žalostno, če se naši ljudje počijo z italijanskimi, katere pravilno niti ne poznajo. Naš narodni ponos zahteva, da govorimo vedno in povsod le v svojem jeziku.

— Neosnovani napadi na Sokolstvo. Klerikalni listi se v potu svoje glave obraza trudijo dokazati, da so nedeljske demonstracije inscenirali in vodili Sokoli, dasi ne vedo navesti niti enega pozitivnega dokaza, da se je teh demonstracij udeležil le en Sokol. »Slovenec« je dal eni svojih notic celo naslov »Sokolski fašisti«, dasi ni v vsi notici niti slova kakšnega dokaza, da bi se bili Sokoli udeležili dogodkov, katere opisuje. Gre za demonstracije na Marijinem trgu, toda teh demonstracij se ni udeležil noben Sokol, kar nam izpričuje ta-le dopis dveh nam znanih, veleuglednih meščanov: »V nedeljo dopoldne sva, vračajoč se s sprehoda, prišla na Marijin trg, kjer sva zagledala gručo ljudi in slišala živžvanje in kričanje. Ustavila sva se in takoj sprevidele, da gre za demonstracijo proti klerikalni prireditvi v Unionu. Mimo so takrat prišli 4 Sokoli, očitno tuji, ki so prišli na dr. Oražov pogreb. V prvem trenutku so začudeno obstali, nato pa sva slišala starejšega med njimi, da je pozval svoje tovariše: »Bratje, pojedimo od tod, ker nam bodo sicer takoj podtaknili, da smo se tudi mi udeležili teh demonstracij.« Po teh besedah so se obrnili ter šli preko Franciščanskega mostu po Stritarjevi ulici. Seveda, klerikalci bodo gojili svojo lajno o sokolskih demonstracijah nemoteno naprej, dasi ve vsa Ljubljana, da so Sokoli dobili od svojih voditeljev odločen mišljenja, naj puste nasprotnike mirno in neovirano protestirati proti Sokolstvu. In kdor pozna sokolsko disciplino, ve, da je bil ta mišljenja za Sokole ukaz, ki so ga tudi dosledno izvrševali. In prav zaradi tega, ker je Sokolstvo suvereno prezrlo nedeljsko klerikalno prireditve, zato se klerikalci jeze in skušajo z vsi silo demonstracije, ki so jih inscenirali živili, ki nimajo s Sokolstvom nobenih stikov, podtakniti Sokolom, češ, sokolski argumenti so zvižvanje in koll. Toda Sokoli niso — »Orli«!

— Predavanje o aktualnem šolskem vprašanju prireditvi v petek ob pol 8. zvečer v šentjakobski dekliški šoli Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj. Predava šolski pedagog in vabimo nanj napredne starše zlasti gospodinj in matere. Vstop prost.

— Vsem Cilih Metodovim podružnicam. Vse p. n. podružnice vjdno prosimo, da v svojem okolišju revidirajo družbene nabiralnice. Dognalo se je, da ogromna večina nabiralnikov, ki vsled vojne niso delovali, še ni izpostavljenih svojemu namenu. Nabiralniki reprezentirajo sedaj veliko vrednost in prav bi bilo, da se vsi nepokvarjeni izročijo svojemu namenu ali pa se družbi vrnejo. Pokvarjene nabiralnice naj dajo podružnice popraviti in naj jih izročijo potem onim, ki se obvežejo, da jih bodo delovano izpostavili. Važno je to zlasti sedaj, ko prihaja v promet kovani drobiž. Ker ima družba s svojim kulturnim delom sedaj veliko več stroškov, kakor pred vojno, pozivamo vse C. M. podružnice, zlasti one, ki spe, k novemu intenzivnemu delu.

— Dijaški dom v Zagrebu. Poročali smo že, da se letos sezida v Zagrebu dijaški dom in da bodo pri zidavi sodelovali dijaki sami. Prihajajo nam vprašanja, ali bodo tudi slovenski dijaki sprejemani v ta Dom. Odkrito povedano, mi nismo o tem nikoli dvornili, ker vemo, da smo vsi Jugoslovenci ena država in en narod. Naš zagrebški poročevalec pa se je vendar le obrnil na merodajno mesto in tam zvedel sledeče: »Dijaški dom se ne zida samo za en del naroda, ampak za ves naš narod; razlike med poedinimi deli naroda ne bo. Za zidavo bo prispevala mesto Zagreb, vlada (tudi centralna), industrija in obrt; za ostale stroške se vzame posojilo.« Na vprašanje, ali bi ipak ne bila dolžnost na primer ljubljanske deželne vlade, da tudi ona prispeva, je poročevalec prejel odgovor: »Normalna dolžnost to ni, a vsakdo ve, kaj je kdaj primerno.« Dom bo zidan za 1000 dijakov, nekaj stavb bo v Vodnikovih ulici, torej blizu vseučilišča, za medicince pa na Šalati, kjer se nahajajo glavni medicinski zavodi. Po dva dijaka bosta imela eno sobico z vsemi stvarmi, ki so za bivanje najpotrebnejše.

— Iz Negotina v Srbiji nam pišejo: 5. t. m. je naglo umrl redov 3. čete, 3. bat., 9. pešpuka France Gorše iz vasi Korčna poljana, župnika Janče, pošta Litija. V nedeljo dne 6. t. m. popoldne smo ga spremlili na njegovih zadnjih poti na negotinsko pokopališče. — Ob odprtem grobu se je poslovil od njega v lepih, v srce

segajočih besedah njegov bivši četni komandir, naš poročnik Delak. Ko so nato padle prve ruše na njegovo rakev, zarisole so se nam vsem očli. Počivaj mirno v bratski srbski zemlji!

— Praktikanti (valenci) za vinarstvo in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejmejo v najkrajšem času. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo računski in jezikovni pouk, drugače delajo praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1921—22 kot redni učenci. Prošnje za sprejem praktikantov je poslati ravnatelju v Mariboru do 20. marca t. l. s sledečimi prilogi: krstni list, domovnica, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in spričevalo npravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razglašja.

— Vojaška vstaja pred poroto. Iz Maribora poročajo: Danes se je vršila pred tukajšnje poroto razprava proti Franu Ogritzu iz Sv. Florjana pri Rogatcu, ki je 22. julija 1919 bil eden glavnih krivcev vojaške vstaje in ki je s par tovariši vilmil takrat s krampom v blagajno tojničarske vojašnice in bolnice ter vzvel iz nje 99.780 K, katere je deloma razdelil med 40 upornikov, večji del pa obdržal zase. Kasneje je pobegnil v Gradec, a so ga tamkaj prijeli in prepeljali v Ljubljano, kjer pa je iz bolnice ušel. Prijeli so ga znova in je 18 mesecev sedel v preiskovalnem zaporu. Tudi v vojaških zaporih je skušal organizirati vstajo. Pred potnim sodiščem je priznal krivdo in prosil za milostno sodbo. Obsojen je bil še na 18 mesecev težke ječe.

— Uradni dan »Trgovske in obrtne zbornice« v Mariboru se vrši v sredo dne 16. t. m. v Jurčičevi ulici št. 8.

— Nakupljen tobak. Uprava državnih monopolov je naročila v Holandiji za 30 milijonov dinarjev tobaka za smotke. Ves ta tobak se izroči tobačni tovarni v Ljubljani in Zagrebu za fabrikacijo cigar.

— Stanovajska tragedija. Iz Maribora poročajo: Danes so deložirali Nemko Ano Poskuschi, vdovo po bivšem avstrij. častniku. To je vdovo tako užalostilo, da se je med deložiranjem ustrelila v prsa. V težko ranjenem stanju so jo prepeljali v bolnico.

— Tatvina denarja. Na Rimski cesti št. 2/II. je neznan tat iz zaprtega stanovanja in omare ukradel 440 K in sicer v bankovcih po 400 K in 40 K. Tatvina osumljena je neka delavka tobačne tovarne, kateri je bilo dobro znano, kje ima okradena Detela spravljen denar.

— Požar. Snodl okoli 10. je nastal v Derendovi hiš na Emonski cesti požar, katerega pa so takoj pogasili. Škoda je neznatna.

— Pasji kontumace. Zaradi pasjega kontumaca je bilo pri policiji do sedaj 58 oseb ovradenih večinoma ker lastniki ne vodijo psov na vrviči.

Pozor. Cenjene naročnike našega lista vjdno opozarjamo na dne 5. marca t. l. priložene položnice in prosimo, da se jih pravočasno poslužijo, da sem jim list ne ustavi. Ta mesec se bode zamudnikom dopošiljanje ustavilo dne 24. marca t. l.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljani.

Drama:

- Torek, 15. marca: Zaprt.
- Sreda, 16. marca: Golgota. Red A.
- Četrtek, 17. marca: Razvalina življenja. Ob znižanih cenah. Izven.
- Petek, 18. marca: Bajka o volku. Red A.
- Sobota, 19. marca: Mrakovi. Izven.
- Nedelja, 20. marca: Bajka o volku. Izv.
- Ponedeljek, 21. marca: Razvalina življenja. Red B.
- Torek, 22. marca: Zaprt.
- Sreda, 23. marca: Mrakovi. Red E.
- Četrtek, 24. marca: Zaprt.
- Petek, 25. marca: Zaprt.
- Sobota, 26. marca: Zaprt.
- Nedelja, 27. marca: Golgota. Izven.
- Ponedeljek, 28. marca: Razvalina življenja. Izven.
- Torek, 29. marca: Zaprt.
- Opera:
- Torek, 15. marca: Tosca. Red A.
- Sreda, 16. marca: Zaprt.
- Četrtek, 17. marca: Zlatorog. Red C.
- Petek, 18. marca: Thais. Red D.
- Sobota, 19. marca: Fra Diavolo. Izven.
- Nedelja, 20. marca: Zlatorog. Izven.
- Ponedeljek, 21. marca: Zaprt.
- Torek, 22. marca: Koncert gđne. Amelije de Bartfeldove. Izven.
- Sreda, 23. marca: Thais. Red B.
- Četrtek, 24. marca: Zaprt.
- Petek, 25. marca: Zaprt.
- Sobota, 26. marca: Zaprt.
- Nedelja, 27. marca: Zlatorog. Izven.
- Ponedeljek, 28. marca: Tosca. Izven.
- Torek, 29. marca: Zaprt.

— Koncert gđe. Bartfeldove. V torek, dne 22. t. m. bode imelo ljubljansko občinstvo priliko slišati v tukajšnjem opernem gledališču mlado a vendar že povsodi priznano violinsko virtuozinjo gđe. Amelijo de Bartfeldovo. Njeni koncerti, katere je dosedaj proizvajala že po vseh večjih mestih kakor v Pragi, Karlovih varih, Budjevicah, Zagrebu, Berlinu, Draždanih itd., so bili tako od strani kritike, kakor tudi od strani umetnost ljubčega občinstva, kar ne bolj sprejeti. Vsa kritika si je enoglasna v tem, da je njeno umevanje glasbo, kakor obvladanje instrumenta nekaj, kar je dano samo od narave blagoslovljenim umetnikom. Vpored s katerim se slavná virtuozinja predstavi ljubljanskemu občinstvu je kar najizbranejši in nam imena skladateljev kakor Smetana, Dvořak, Grieg, Wienawski, Sarasate itd., obetajo gotovo kar največji užitek. Natančni spored objavimo pravočasno. Predprodaja vstopnic od četrtega 17. t. m. pri hlagajni opernega gledališča ob navadnih opernih cenah.

— Kazališni list, Zagreb god. I. broj 6. prinaša poleg slik in fotografij sledeče članke in poročila: Oskar Wilde. (Pred reprizo Lipeze lady Windermerove.) — Tri glavne baletke. (Milan Begović.) — Naša anketa o gradnji novog kazališča. (J. Dryak.) — Sa jugosloven. kazališča. — Koncertna sodica. — Bilješke. — Sadržaj opere »Zrinjski«, »Mignon« i »Butterfly«. Izhajla tedensko. Posamezne številke stanejo 10 K.

— Mariborsko narodno slovenko gledališče vpripori danes, v torek, 15. t. m. prvič V. Parmovi enodejanski operi »Ksenija« in »Stara pe-

Najnovejša poročila.

SEJA USTAVOTVORNE SKUPŠČINE.

—d Beograd, 14. marca. Sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar. Začetkom seje je tajnik Janjić prečital prošnje, pritožbe in interpelacije. Na tri vprašanja je odgovoril vojni minister, ki je prosil poslanca, ki so stavila dotična vprašanja, naj mu predlože konkretne podatke in dokaze. Nato je dr. Ribar odgovoril na vprašanje zemljoradnika Moskovljeviča, da je sam čital v nekem beogradskem dnevniku članek g. Čičvariča, v katerem se o mnogih poslancih zaničljivo govori. Predsednik dr. Ribar je izjavil, da kot predsednik skupščine ni napravil korakov proti listu. Pozvilje poslance, ki se čutijo razžalene, naj pisca naznanijo sodišču. Nato je predsednik odgovoril na vprašanje poslanca Čopića, kaj je s tistim pismom, katero mu je poslal s slugo, ki pa so ga zaplenili orožniki. Predsednik pravi, da je bilo pismo pravilno oddano naslovljenju in da se bodo krivci zasledovali. Nato je posl. dr. Korun čital poročilo verifikacijskega odseka, ki se je vzele na znanje. Predsednik zemljoradniškega kluba Lazić pravi, da je 25. januarja l. l. stavil vprašanje glede invalidov svoje okrožja pravosodnemu ministru, na katero pa še danes ni dobil odgovora. Ugotavlja, da je pravosodni minister kršil poslovnik, in prosil predsednika, naj nastopi za to, da g. minister ne bo več zastopoval poslovnika. Dr. Sima Marković zahteva besedo za sličen primer. Predsednik mu odgovori, da je bila interpelacija glede obznane že 1. januarja sprejeta in listkana in da se na eni prvih prihodnjih sej razdeli poslancem ter se bo o vprašanju razpravljalo. Poslancu Pavloviću odgovori predsednik, da je z njegovo interpelacijo ravnatoko. Nato se čita poročilo in predlog ustavnega odseka, ki zahteva podaljšanje roka, da bi niu bilo mogoče dokončati delo. Predlog je bil soglasno sprejet. Nato se je seja zaključila. Prihodnja seja bo 5. aprila.

IZ SEJE VERIFIKACIJSKEGA ODBORA.

—d Beograd, 14. marca. Danes dopolne je imel verifikacijski odbor sejo, na kateri je odsek sklenil predlagati ustavotvorni skupščini, naj bi se uporabila naredba čl. 15. volilnega zakona za vse one, ki so bili kot državni uradniki izvoljeni za narodne poslance tako, da mora o položiti ali mandat ali pa službo. Izjemo tvorilo samo ministri in profesorji pravnih fakultet. Odsek je nato vzel na znanje poročilo o smrti poslanca Milana Savčića iz Beograda in Sretna Koljiča iz kragujevaškega okraja ter Alibega Biščevića, ki je zastopal banjaluški okraj. Mesto pokojnega Savčića bo pozvan v konstituanto prvi za njim, g. Života Lazarević, krojač v Beogradu. Za kragujevaški okraj bo pozvan predsednik občine v Žirovici g. Milodrag Mihailović. Za banjaluški okraj pa dr. Hamida Karamahmedović, zdravnik v Sarajevu. »Poleg tega sta bili sprejeti demisiji dr. Vesniča in poslanca Stuparevića. Mesto dr. Vesnića pride v ustavotvorno skupščino prota Matija Popović iz Tuzle, namesto Stuparevića pa Milan Nedić, urednik »Radniškega lista« v Novem Sadu.

SEJA USTAVNEGA ODBORA.

—d Beograd, 14. marca. 31. sejo ustavnega odbora je otvoril ob 10.10 predsednik dr. Ninčić. Sprejel se je predlog, da se zahteva od konstituant, naj se podaljša rok ustavnemu odseku do 5. aprila, da bo mogel končati svoje delo. Razpravljano o oddelkih III. in VI. se ni nadaljevalo, ker ožji odbor še ni dosegel sporazuma glede teh dveh oddelkov. Prihodnja seja ustavnega odseka bo lutri, v torek, dne 15. t. m. ob 10. dopolne.

— o m e, ki ju dirigira kapelnik A. Vogrič. — V letošnji sezni so v Mariboru vpriporili opero »Ples v operi«, opero »Lepa Galateja«, Parmove »Caricine ameonke«, opero »Josenski manever« in Blodkovo enodejansko opero »V vodnjaku«.

— Ilustriran list »Plamena«. Izšla je 5. številka tega čedalie bolj priljubljenega ilustriranega lista z zanimivo vsebino: I. Zorec: Zmote in konec gospodične Pavle (nadaljevanje). Narodni slikar D. Inkiostri: Kapital in delo v zvezi z novim jugoslovenskim slogom v arhitekturi in dekorativni umetnosti, z razpravo, tozadevnimi slikami. Cvetko Golar: Fekle v rdečih tulpah (pesem) I. Sučy: Črtice iz francoske revolucije. —a: Nekoliko o modi. Nadalie Rado Murnik: Ženini naše Koprnele (druzi ženin). Ta humoreska, ki čitatelje »Plamena« zelo zabava, je bogato ilustrirana. Nadalie Ivan Albrecht: Na peronu. Pod črto podlistek: Pasti in zanike (nadaljevanje) in slednjič politična kronika zadnji 14 dni. Članek o ljudskem štetju leta 1910 in 1921 in članek o pokojnem Nikoli, I. kralju črnogorskem. — Zanimive so v tej številki razne slike o prevzetju jugoslovenske umrave v logaškem okraju ter o prihodu prvega jugoslovenskega vlaka v svobodni Logatec in Rakek. — »Plamena« se naroča v upravi, Kongresni trg 19. Čeloletna naročnina znaša 140, polletna 72 kron. Novi naročniki dobe lahko še vse že izišle številke. Priporočamo ta list v obilno naročbo.

DR. VOŠNIAKOVA IZJAVA V ZEMLJORADNIČEM KLUBU.

— d Beograd, 14. marca. Danes ponolne je bil pred sejo konstituante sestanek zemljoradniškega kluba. V zasebnem pogovoru je izjavil dr. Vošnjak, da so vesti, ki se širijo o njem, češ da misli kot poslanec oditi v inozemstvo ali se oceptiti od kluba in pristopiti v demokratski klub, vsekrozi neresnične in tendenciozne. Ostal bo v zemljoradniškem klubu, čeprav ima svoje posebne nazore, ker hoče, da se mora vladi pomagati pri izdelovanju ustave. Ker je konsekventno zastopal to stališče, je glasoval v ustavnem odseku na korist vladi. Na podlagi te izjave dr. Vošnjaka predsednik ni hotel, da se stavi to vprašanje na dnevni red klubove seje in tako se o tem niti govorilo ni. Zemljoradniški klub v celoti stoji na stališču, da vlada nima prav, ko muslimanom toliko popušča. Če bi vlada še naprej tako popuščala, bi bilo po mišljenju kluba izključeno, da bi zemljoradniki vstopili v vlado.

PRISEGA NAŠIH ODVETNIKOV V SPLITU.

—d Split, 14. marca. Včeraj so naši odvetniki Splitu vsi prisegli. Pet italijanskih odvetnikov pa ni priseglo in so poslali pismo, v katerem izjavljajo, da jim že rapalska pogodba daje pravice opelje za eno leto. V istem pismu javljajo, da je italijanska vlada protestirala v Beogradu radi iste stvari. Tudi komandant »Puzlic« je v istem smislu intervenciral pri splitski pokrajinski vladi.

NEMŠKE PRITOŽBE GLEDE NAŠIH ODŠKODNINSKIH ZAHTEV.

—d Beograd, 14. marca. Nemci so se v Parizu pritožili glede naših odškodninskih zahtev radi razdelanž železniških objektov v Srbiji. Radi tega je poslala kraljeva vlada v Beograd generalnega ravnatelja državnih železnic g. Bukovića, ki mu je dala potrebne instrukcije.

IZREDNO ZASEDANJE AMERISKEGA KONGRESA.

—d Washington, 14. marca. Senator Lodge je naznanil, da je kongres sklican za 11. aprila k izrednemu zasedanju.

OBESENI SINFANJOVCI.

—d Dublin, 14. marca. Danes dopolne je bilo obesanih šest sinfanjovcev, ki so bili obojeni na smrt. Ob tej priliki se je zbralo v bližini zaporov približno 25.000 oseb. V znak žalosti je bilo vsako delo do 11. dopolne ustavljeno.

DOGODKI NA RUSKEM.

—d Kodanj, 14. marca. »Berlinske Tidende« javljajo iz Helsingforsa: V nedeljo zjutraj se je zopet pričel artillerijski boj med Petrogradom in Kronstadtom. Vojaški položaj je neizpremenen. Za vesti, ki jih razširja sovjetska vlada, da se je položaj za boljševiške čete ugodno izpremenil, ni podlaga. Danes dospeli boljševiški listi priložujejo govor, ki ga je Ljening imel na zadnjem boljševiškem kongresu v Moskvi. V tem govoru je Ljening izjavil, da ovira gospodarski polom vlado, uveljaviti po svojih željah komunistična načela, in da se po vsej Rusiji pojavlja gibanje proti diktaturi boljševizma. Končno je izjavil, da je ruski vojak polagoma izzubil voljo do dela in da je postal bandit. —d Helsingfors, 14. marca. V noči od 12. do 13. t. m. so na obali postavljene boljševiške baterije na Kronstadt. Ob treh zjutraj so v Kronstadt odgovorili s tobovskim ognjem. Boljševiki še dalje zbirajo svoje čete na jugu

in jugozapadu od Petrograda. Glavno mesto je obkoljeno od dvojnega kordona čet. Na drugi strani so antiljševiški oddelki kapetana Osleva, ki operirajo v krimskem gorovju, dne 5. marca napadli Jalto, kjer so ustrelili veliko število boljševikov.

Gospodarske vesti.

— Cepilni tečaj. V četrtek dne 31. marca 1921 priredi višji vinarški nadzornik gospod B. Skalický pri Jrvajni trtnici v Bršlinu pri Novem mestu enodneveni tečaj v cepilju in stratificiranju ameriških trt. Zaradi velike važnosti tega dela za vinarstveno in trtničarje se priporoča obilna udeležba.

— g Kmetiskim posestnikom. Kakor lani, tako razpolaga tudi letos »Državna posredovalnica za delo« z večjim številom kmetiskih delavcev in poslov. Letos je tudi preskrbljeno vse potrebno, da pridejo isti k nam v čim največjem številu. Vsi, ki bi potrebovali takih poljskih delavnih moči, naj se obrnejo ustno ali pismeno na eno izmed podružnic Državne posredovalnice za delo, ki se nahajajo v Ljubljani, Mariboru in v Ptujju.

— g Generalna direkcija državnih dolgov javlja, da je po sklenju finančnega ministristva št. 1832 od 27. februarja 1921 prost izvoz kuponov zastavnih pisem Avstro-ogrskge banke in kuponov drugih državnih in privatnih vrednostnih papirjev bivšga avstro-ogrskge monarhije.

— g Prodaja lesa iz državnih gozdov. Naša država ima na Jelovicih še jako lepe, ohranjene gozdove. Kakor vsako leto, se bo i letos oddalo običajnim ponudbenim potom skoro do 8000 plm porabnega lesa na panju. Natančnejše pogoje in polasnila daje gozd. oddelek v Ljubljani in gozdno eskrbništvo v Bohinjski Bistrici, pri katerem se morajo vložiti ponudbe in vadji najkasneje do vstetega 21. marca 1921.

— g Italijanski izvoz iz naše države. »Corriere della Sera« priobčuje statistične podatke o trgovini med Italijo in Jugoslavijo. Iz naše države se je izvozilo od 1. januarja do 30. novembra 1920 za 16,802.916 lir lesa, za 9,711.180 lir praščev in manjše količine drugih stvari. Italijanski izvoz iz Jugoslavije znaša 39 milijonov lir, italijanski uvoz v Jugoslavijo pa 121 milijonov lir.

— g Gremij trgovcev v Ljubljani je imel v nedeljo v Mestnem domu svoj redni občni zbor, kateremu je predsedoval načelnik g. Kostevca. Predsednik je pozdravil zastopnika Trgovske in obrtniške zbornice dr. Murlika ter podal kratek oris delovanja trgovskega gremija v preteklem letu. Zbor je na to odobril zapisnik zadnjega občnega zbora. Tajnik g. Svetlin je podal detajlirano poročilo o delovanju trgovskega gremija v preteklem letu. Gremij je dosledno zastopal in ščitil trgovske interese. O raznih preidih gospodarskih vprašanjih je sklical ankete, da so se na ta način razrešila razna nelasna ali težavna vprašanja. Ako je bilo potreba, da se v interesu kakršnegakoli člana posreduje pri oblasti, je to gremij radé volje storil ter s svojo intervencijo ponajveč dosegel, kar je nameraval. Gremij je lani otvoril tudi šolo za trgovske vajence, katero poseča 92 vajencev in 68 vajenk. Članov je štel gremij v preteklem letu 1211. Tajnikovo poročilo se je odobrjevalo zelo na znanje. Nato se je oglasil k besedi g. Lavtar, ki se je v imenu malih trgovcev in branjevcev pritoževal, da niso zastopani v gremiju. Blagajniško poročilo izkazuje 144.276 K dohodkov in 143.938 K stroškov, torej 338 K profita. Društvena imovina je znašala 110.208 K. Gremijalni proračun za leto 1921 izkazuje 101.570 K primanjkljaja. Pri slujajnostih je bil prečitan dopis »Društva jugoslovenskih dobrovoljcev«, ki izražajo željo, naj trgovci dosledno dopisujejo v slovenskem ali srbohrvatskem jeziku. G. C u d e n je zahteval pojasnila, zakaj »Trgovski list« ne izhaja kot dnevnik. Urednik tega lista g. Kastelic je pojasnil, da za sedaj radi tehničnih ovir in velikih stroškov še ni mogoče »Trgovski list« izdajati kot dnevnik, da pa se nadeja, da bodo do konca leta odstranjene vse ovire, da bo list lahke a prihodnjim letom jel izhajati dnevno. Gremij je na to razpravljaj o direktni železniški zvezi z Reko. O tem vprašanju je poročal pristav Trgovske in obrtne zbornice g. Mohorič, ki je izjavil, da je najkrajša železniška zveza preko Kočevja na Moravice. Ta proza je tudi že trasirana in nadejati se je, da se bo pričelo z gradnjo že v najkrajšem času. Končno se je sklenilo zvišati letno podporo trgovskemu društvu »Mercur« v Ljubljani od 1000 do 2000 K.

Borze.

—d Zagreb, 14. marca. Devize: Berlin 232—233. Italija 539.50—540. London 565—572. Novi Jork 142—143. Pariz 1045—1048. Praga 191—192. Svica 2425—2500. Dunaj 20.50—21.05. Budimpešta 35.25—0. Valuta: dolarji 141.50—141.75. avstr. krona 21.50 do 22.50. carski rubli 60—65. franci 100—1060. napoleonodur 490—496. nemške marke 224—227. rom. leji 135—136. italijanske lire 532—535. bolz. levi 160, češkoslovske krone 177—185. —d Crikh, 14. marca. Devize: Berlin 947.4. Holandija 203.50. Novi Jork 591.50. London 23.03. Pariz 41.70,

Milan 21.77%, Bruselj 43.60, Kodanj 101.50, Stockholm 133.50, Kristijanija 96, Madrid 82, Buenos Aires 210, Praga 7.82%, Varšava 0.63, Zagreb 4, Budimpešta 1.47%, Bukarešta 8.05, Dunaj 4.37%, avstr. krome 0.85.

—d Dunaj, 14. marca. Devize: Zagreb 468—472, Berolin 1092—1098, Budimpešta 161.50—163.50, Bukarešta 897.50—907.50, London 2665—2685, Milan 2500—2520, Pariz 4880—4920, Praga 915—921, Sofija 820—830, Varšava 80.50—82.50, Curih 11.475—11.525, Novi Jork 680—684, Amsterdam 23.350 do 28.450, Valute: dolarji 676—680, bolg. lev 810—820, nemške marke 1090.50 do 1096.50, angl. funti 2655—2675, franc. franki 487.0—491.0, ital. lire 2500 do 2520, dinarji tisočki 1850—1870, poljske marke 77—89, carski rublji 237.50 do 297.50, švic. franki 11.425—11.475, češkoslovaške krome 907—913, madžarske krome 161—163, holandski golinarji 23.350—23.370.

—d Praga, 14. marca. Devize: Amsterdam 2633.50, Beograd 208.50, Berolin 121.75, Bukarešta 102.75, Sofija 93.50, Curih 1288.50, Milan 280, Pariz

549.50, London 800, Novi Jork 75.25, Dunaj 10.75, Zagreb 51.75, Varšava 8.87, Budimpešta 17.87, Valute: dinarji 199.50, nemške marke 121.75, romunski leji 102.75, bolg. lev 93.50, švic. franki 1283.50, italij. lire 277, franc. fran. 546.50, angl. funti 398, dolarji 73.25, avstrijske krome 10.75, poljske marke 7.87, holandski golinarji 2628.50.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu, da se bodo svezne legitimacije in znaki izdajali, pričeni s sredo 16. marca od 5. do 7. ure zvečer v odborovi sobi v Narodnem domu. Po legitimaciji mora priti vsak oseba in mora prineseti s seboj tudi svojo sliko, format 6x9. Bres slik se legitimacij ne bodo izdajali. — Obenem se tudi lahko plača članarino. Opozarja se, da imajo pravico do legitimacij le oni, ki so že tri mesece člani, oziroma članice društva.

— Celjski Sokol je ob priliki Mišičevega dne, prirejenega 27. februarja 1921 v veliki dvorani Narodnega doma,

vpisal pokojnega vojvodo v Jugoslovensko sokolsko matico in ji plača v ta namen 2000 kron. — Namesto venca na grob umrlega staroste Saveza dr. Oražna pa je podaril Jugoslovenski sokolski matici 500 kron.

Turistika in sport.

— Sestanek nogometne sekcije SK. Ilirije se vrši v torek 17. t. m. ob 20. uri pri Petanu. Udeležba obvezna za vse nogometne Ilirije.

— Otvoritev nogometne sezone Na prostoru SK. Ilirije pred državnim kolodverom se vrši na praznik 19. t. m. kot prva tekma letošnje sezone tekma Ilirija : Rapid, Maribor. V nedeljo 20. t. m. igra nadalje Ilirija rez. proti Hermesu, Ljubljana in Ilirija I. revanšni igro proti Rapidu.

Društvena vesti in prireditve.

— Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo naznanja vsem

interesantom, da je pričelo poslovati in da na podlagi od vlade potrjenih pravil zastopa vse interese svojih članov najemnikov in brezstanovalcev. Člane sprejema po skledih odborovih sej. Prijave sprejemata blagajnik Podboj Karel, Ljubljana, Sv. Petra vojašnica, soba 4, in tajnik Pirc Ivan, Prisojna ulica 3. II., od 1. do 3. ure popoldne. Vpisnina znaša 1 K, članarina mesečno 2 K. Vse dopise je nasloviti na označena naslova. Odbor.

Polzvedbe.

Najden denar. Nekdo je našel manjšo svoto denarja na Dunajski cest. Denar se dobi pri Salamunu, Ulica na grad št. 4.

Glavni urednik: Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in žilci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodele se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebei.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrenčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omot in počnina posebei, a najceneje. Evgen V. Feller, Stara donja, Elzatrž št. 238, Hrvaška. A.

Pozor! N. Tržanski c. 5 v baraki se prodaja fin šivalni stroj za 2.600 K. Ogleda in poskusa št. 15 v lanko od 8. do 18. ure. 1920

Prada se popolnoma nov pisalni stroj „Oliver“ Adamič, Pred škofiji, ul. 9, II. nadst. 1912

Gostilno v najem
ali na račun prevzame stroke večja oseba. Oddajalec mora dobavljati vino. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 1905

Šivilja prosi šivanja
na dom, event. tudi za trgovine. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1907

Hiša v sredini mesta, obstoječa iz 3 stanovanj, se ugodno prod. Izve se v upr. Slov. Naroda. 1900

Prada se moško kolo, prosti tek, moška modna obleka in blace. Vse v dobrem stanju. Naslov pove pove uprava Slov. Naroda. 1909

Prada se harmonika sa 2 tona, dobro ohranjena. Ogleda se le od 12 do pol 2 popoldne. Škofič, Kolodvorska ulica 26, II. desno. 1910

Za družabnika želi pristojni trgovki ali gostilničarki. Ponudbe pod „Ystop/1893“ na uprav. Slovenskega Naroda. 1893

Spretna prodajalka v špecerijski trgovini se tako sprejme. Plača po dogovoru. Izučena mora biti špecerijske stroke. P. P. Aniček, Ljubljana Zaloška c. 17. 1892

Strojepiska, x daljšo prakso, zmožna slovenske in nemške stenografije, se sprejme takoj. „Grosita“ gosdara ind. d. d. Gosposvelska c. 2. 1898

Enonadstropna hiša v Sp. Šiški (Ljubljana VII.), z lepim vrtom, se prod. Kupec dobi takoj lepo stanovanje. Ponudbe pod „1000/1:06“ na uprav. Slov. Naroda. 1895

Ceno prodam: 2 zofi, (ena za kuhinjo, zagrnjala, postelja preprosta, kuhinjska omizna, kredenca, 2 klopi, miza. Lepo baržunasta obleka. Polze se: Sodna ulica št. 6, I. desno, popoldne.

Krasno idoča trgovina v trgu Slovenjske se tako radi boleznj odda v zakup. Proso stanovanje takoj. Železniška postaja in sodnja v trgu. Naslov v uprav. Slovenskega Naroda. 1906

Moderne nove in že nošene damske toaete, plašči, obleke, bžže, čevlji, klobuki itd. se ceno prodajajo. Ljubljana, Valvazorjev trg 7/II. levo.

Zenitna ponudba! Inteligentna mladenič zromadeževane preteklosti, izobražen v gospodarstvu in trgovsko, z večjim premoženjem, želi znanja v svrhu ženitve s primerno gospodično. Resne ponudbe se prosijo na glavno pošto ležeče Maribor pod št. 30. 1894

Pisalni stroj „Mercedes“ na prodaj. Ogleda se med 2 in 3 uro na Vrhovi št. 3. (Korsika) pritišče. 1911

Knjigovedja za lesno podjetje (zaga in mala tovarna) se sprejme. Naslopi se lahko takoj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1874

Trgovska sotrudnica Tončka Perc se prosi za natarčen naslov. Naslov pove Slovenskega Naroda. 1883

Motorno kolo, avtomotor, kopirna, pred, motor 16/13 PS (Sauggas) se prod. Copova ul. 10, na dvorišču v garaži. 1829

Bussingov tovorni avto s priklopnim vozom v dobrem stanju se prod. Ponudbe na upravništvo srazne graščine v Ormožu, Jageslavija. 1881

Dobavna pravica na nov avto Wanda za tri osebe, kateri dospe meseca maja t. l. iz tovarne, se odda. Ponudba na pošti predal 71, Ljubljana. 1874

Prada se vinarna z 2400 hl zaloge in transportnih sodov z vso kletarsko in pisarniško opremo. Dopisi rod „Vinski trgovec 1921“ Maribor I. poštno ležeče. 1823

Mesarska obrt se da v zakup v mestu na deželi ob železnici s 1. aprilom 1921. Samci imajo prednost. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 189

Štedilnik dobro ohranjen, srednje velikosti, primeren za gostilniško obrt ali ročne privatno podjetje, se po ugodni ceni prod. Vprašati: hotel Triglav, Sevalca ob Savi. 1832

Sprejme se natakarski vajenec z dobimi s ricevali ter poštenih staršev za kolodvorsko restavracijo na Jesenicah. Istanje se sprejme vsakega za trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na E. Oswald, restavracija, Jesenice. 1796

Nova hiša, davka prosta z vrtom se zaradi prave hitve takoj ugodno prod. Istotam se prodajo tudi različni predmeti. Najbolje se izve pri posestniku Franc Oražem, Dob št. 17 pri Dmžalah. 1867

VINO godišta 1917 I vrsti, belo, traminec i crno portogizac za butelje v velikim količinama prodaje uz povoljne uvjete in prvu roku Gospodarstvo Skrad u Skradu, Krvatska. 1856

Trgovino vzamem v najem ali jo kupim na kakem prostoru metnem kraju na deželi. Eventualno kupim tudi hišo s trgovskimi prostori blizu železnice. Ponudbe pod „Trgovina 8600/1782“ na upravo Slov. Naroda. 1712

Prodaja in nakup posestev. Posojila. — Trgovske izravnavave. Ameriške zadeve. Gospodarska pisarna Dr. Iv. Černe, Ljubljana Miklošičeva cesta 6, tel. 37. 1224

Naprodaj je parni mlin in žaga. Natančneje polasna pri E. Ivanu Štrumbelj gostilničar, lg. 1875

Moderne orodne za kopanje sob. fajončni kizotli,

umetvalnik, kopanje vodi, umetvalnik za hitro kopanje, takojšnja dostava v izvoznico. Velika zolaga. Leopold Blau & Co. Ges. m. b. H. Wien II. A. Opernringstrasse 8. Izvor na vse strani sveta. Brz.: Leoblanca. 1838

Išče za Jugoslavijo prvovrstnega prodajalca. Ponudbe z natančnejšimi navedbami sod „Rühring 9220“ na Anon. Exp. Rudolf Mosse, Wien I., Seilerstätte 2. 1884

Restavracija in hotel „Malner“ Bled
z dnem 13. marca 1921 ovršen. Prvovrstna kuhinja, najboljša vina in točna pestrežba. — Cene zmerno.

Prodam takej svoje posestvo
blizu ceste, 20 oralov zemlje, pritična hiša krita z opeko s 5 sobami, spodaj 2 kleti, hlev za 16 glav živine, na vsaki strani 6 stanov za sušilo žita, 2 lepi kobili, krava, gepelj, mlatilnica, slamo-reznica, čistilnica, plug za okopavanje in osipavanje, stroj za sejanje, dva voza, plug, brana. Več pove Andrej Kotnik, Dolga gora št. 40, občina Penikva ob žn. železnici, Stalorsko.

Zastopniki se iščejo. Velika tvornica strojev v Nemčiji išče za svoje specialne izdelke zlasti pri rudnikih dobro uvedene zastopnike. Firme v revirjih samih ali bivši rudniški uradniki imajo prednost. Ponudbe pod „W. P. 9181“ na Anon. Exped. Rudolf Mosse, Wien I. Seilerstätte 2.

VINO najboljša vrsta samo pri tvrdki
Tomasović i Visković
Zagreb, Palmotičeva ul. 22.
Zahtevajte specialne ponudbe osobito za dalmatinsko, banatsko, sremsko in vilanjsko vino.

Prodam kočljo, enovprežno ali dvovprežno, dobro ohranjeno, z napravilivček na petih ter 2 lepa Sletna kon a za tek in vož. Cena no d govoru. Levro Bohiac, Lesce 30 Goranjsko. 1830

Tovarna v Ljubljani se prod. Je to večji prostor z nekaj poslopji, pripravno za vsako tovarno. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 1843

Stavbena parcela pri kolodvoru v Metliki, na mestu, pripravnem za vsako obrt, se prod. Natančneje v gostilni Mehar v Metliki. 1838

Razglas. V smislu naredjenja Gospodina Ministra Vojnog i Mornarice A. R. Br. 820 od 27. februarja 1921 god. prodaje se sruđu 16. tek. mes. 12. za vojničku službu nesposobnih konja iz tsaleža konjskog depoa javnom licitacijom. Licitacija vršice se pomerutog dana u 9. časova prepodne pred logorom Tivoli (bivše kolesarsko dirkališče)

Banka Popper, Rosenberg & Co., Graz, Komissionarji Devizne centrale Joanneumring 9, Schmiedgasse 40.
Telefon št. 4303 Erzojavni: Bankkompanie,
preskrbuje izplačila v Avstriji, Češkoslovaški in Madžarski po najugodnejših dnevnih kurzih.
Valute se prevzemljejo po najboljših cenah. 1526

1901 Nc VIII 163/21-3

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Na predlog lastnika Franca Bizovičarja se prodajo na javni dražbi spodaj zapisane nepremičnine za pristavljeno izklicno ceno in sicer
ad I. dne 19. marca 1921, ad II. 20. marca 1921 vsakokrat ob 15 (3 uri popoldne) kot celoti.
Dražbe se vrše ad I. na Brdu nad Rožno dolino poleg Knezove opekarne zraven „Fuča“, ad II v Spodnji Šiški ob zvezni železnici Dravje - Dolenjska železnica, koncem vojaškega letališča.
Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejemajo. Zastavne pravice na zemljiščih zavarovanih upnikov ostanejo nedotaknjene. Za poirditev prodaje ima prodajalec tri dni premisleka. Izkupilo prodaje je plačati pri sodišču.
Ostali pogoji prodaje in plačevanja se smejo vpogledati pri sodišču, soba št. 33.
I. Nepremičnina
godne parcele št. 1264, 1265, 1266 in 1268 ter travnika parcela štey 2267 d. o. Zgornja Šiška v skupni meri 1 ha 38 a 54 m², izklicna cena . . . . . 60.000 K.
II. Nepremičnina
njivi štey. 359 in 360 d. o. Spodnja Šiška v skupni meri 70 a 64 m², izklicna cena . . . . . 50.000 K.
Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII, dne 6. marca 1921.

Fran Raonikar
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ul. 25.
Telefon 415 Pošno-čakovni račun 11.428

prevzema po danih kakor lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gos. odarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrejša, balkone, vitne utice, verande ter razna druga vrsta arhitektonična dela. — Stolpnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaže, vrata, okna itd.
Se razne industrijske stavbe opozoriam stesti na moje patentirane nosilce za večje proste razpetine od 12—50 m. — Franca Raonikar in strojno delavnica.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

LJUBLJANA · STRITARJEVA ULICA 2.
se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.
Prodaja srečke razredne loterije.
Telef. štey. 261 in 413. Brzojavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica K 50,000.000.
Rezervni zakladi K 45,000.000